Aan: de bestuursleden en het bestuur van
de Nederlandse Vereniging van Banken
Gustav Mahlerplein 29-35,
1082 MS Amsterdam

Simon Lelieveldt
Amsterdam

17 april 2023

Geacht bestuur, geachte bestuursleden,

Graag breng ik u bijgaande open brief (bijlage 1) onder de aandacht. Ik schets hierin de noodzaak om rond anti-witwas beleid als banken een andere koers te gaan voeren en een veel betere en diepgaandere afweging van maatschappelijke belangen te plegen. U heeft dat immers beloofd toen u de bankierseed aflegde en zoals we sinds vorige week weten, zo'n eed heeft gevolgen en schept verplichtingen.

Het lobbyspel en positionering van NVB en individuele banken is voor menigeen helder. U legt transparant uit hoe u, ondanks andersluidende adviezen van DNB en een waaier aan signalen en rechtszaken, mee blijft gaan in een controlesystematiek ongebruikelijke meldingen die veel te ver gaat. Alle waarschuwingen van bijvoorbeeld wetenschappers over het 'theater van compliance' over onrechtmatigheid van de AMLD onder EU uitspraken van Hof van Justitie, van de European Data Protection Board? U legt ze vanuit een sunk-cost fallacy in uw beleids-denktunnel terzijde.

Ik stond in juni 2022 op het nationaal anti-witwas congres voor een zaal bancaire compliance medewerkers en alleen de niet-bancaire dagvoorzitter bleek bekend met de VN-Resolutie: 'Privacy in a Digital Age'. Dat is de staat van bancair Nederland. Stop dus gewoon met voorlichtingspraat over hoe zorgvuldig alle afwegingen zijn in de bancaire sector. Dat zijn ze niet en u laat het Nederlandse publiek vallen (terwijl u hun grondrechten schendt door teveel informatie in FIU berichten te stoppen en nationaliteit als criterium bij transactiemonitoring te gebruiken).

Ik moedig u met bijgaande open brief graag aan om de steven snel en radicaal te wenden en uw anti-witwasmanie te laten varen. Zie in dit verband ook mijn reactie op de NVB-consultatie in 2014 (bijlage 2). Een aan de samenleving dienstbare bankier hoeft geen slaaf van de regelgever te zijn. U hebt en houdt een eigen maatschappelijke verantwoordelijkheid, ook voor de grondrechten van uw klanten.

Veel succes met uw afweging!

Met vriendelijke groet
Simon Lelieveldt

BIJLAGE 1: OPEN BRIEF AAN BANCAIRE BESTUURSLEDEN EN BESTUUR NVB

April 17, 2023
Amsterdam

Beste bancaire bestuursleden van de Nederlandse Vereniging van Banken,

Ik richt mij tot u, met name tot de bestuurders die consumenten bedienen. En ja, daar is ie weer. Lelieveldt, met zijn vragen over mensenrechten. Zeker. En ook degene die vind dat je je als bankier aan je bankierseed moet houden en daarom de melding loonsverhoging Hamers deed bij de Tuchtrechter Banken. En over hoe u die eed invult, vandaag de dag, daarover gaat deze open brief.

U bent als bestuurslid, namens uw bank, het afgelopen jaar mede betrokken geweest bij de discussie over anti-witwas regelgeving en de vraag over het inrichten van collectieve transactiemonitoring Nederland. Mijn vraag aan u daarover is dezelfde als die ik voorlegde bij mijn melding over ongepaste loonsverhogingen: 'Heeft u, in lijn met de gedragscode banken en bankierseed, wel voldoende nagedacht over de rechtmatigheid hiervan en wat de maatschappelijke weging en impact is van wat u aan het doen bent door uzelf op te werpen als onbezoldigde overijverige speurneus voor de overheid?'.

Ik weet zeker van niet. Net zoals ik in 2018 zeker wist dat ING bewust het maatschappelijke sentiment negeerde destijds, omwille van 'bestuurlijke' overwegingen waarover tot op de dag van vandaag de hoofdrolspelers er het zwijgen toe doen. Er is alleen één ding anders.

Tot vorige week kon u nog denken dat u in alle beleidsvrijheid zelf aan de beleidsknoppen zat en de bankierseed alleen maar een mooie verpakking om bestaande regelgeving is. Dat u als bestuurder niet binnen bereik van de eed valt. De bankierseed is echter meer dan dat, hij heeft een bite.

De uitspraak van de Commissie van Beroep Tuchtrecht Banken betekent dat u als bestuurder écht zelf moet nadenken over de impact van uw handelen, uw individuele handelen, op het vertrouwen in de samenleving en over de vraag of u het klantbelang centraal stelt. En u kunt zich niet (langer) verschuilen achter collectieve kromspraak van de NVB-voorzitter (die zich, dat komt mooi uit, overigens niet aan die eed hoeft te houden).

Oproep: stop nog deze maand uw steun aan de anti-witwaswet.

Ik roep u op, indachtig uw bankierseed, met spoed de steven te wenden en als individuele instelling uw steun aan het anti-witwas wetsvoorstel en de NVB-lobby in te trekken en het transactiemonitoring Nederland initiatief te beëindigen.

De reden daarvoor is simpel. Als Nederland als enige een wet invoert die de rest van Europa niet nodig vindt, hoe gaat iemand dan kunnen uitleggen dat die wet en transactiemonitoring NL zodanig nodig is dat de privacy en onschuldpresumptie van alle onschuldige klanten met een sleepnet doorbroken moet worden? Dat wordt appeltje-eitje bij de rechter.

U heeft daarbij een prachtige kans, als bestuursleden. Er ligt nu sinds kort een belangwekkende brief van de Europese Data Protectie Autoriteit, die ondubbelzinnig uitlegt dat het TransactieMonitoringsidee gewoon juridisch onhaalbaar en onhoudbaar is. Vanwege de mensenrechtschendingen die het omvat en het risico dat iedereen zijn bankrekening kwijtraakt en op zwarte lijsten terechtkomt vanwege een doorgeslagen fraude/antiwitwas jacht in ongewenste privaat-publieke samenwerkingen.

> *The setting up of public-private partnerships ("PPPs") aiming to allow private parties (i.e. the obliged entities) to monitor subjects (i.e. their customers), on the basis of operational information provided by law enforcement authorities, and possibly related to ongoing law enforcement investigations, would entail significant risks from a data protection perspective.*
>
> ....
>
> *Furthermore, the EDPB notes that the provisions proposed by the Council would allow data sharing (or data pooling) between obliged entities (without the involvement of public authorities). The data resulting from the data sharing/pooling will be used by each obliged entity to implement their AML/CFT obligations, i.e., customer due diligence obligations and reporting of suspicious transactions, if any. This implies very large scale processing, resulting in mass surveillance by private entities, the proportionality of which is highly questionable.*
>
> *Lastly, the EDPB points out to the warning expressed by the Financial Action Task Force (FATF) that such data sharing may exacerbate the practice of de-risking , which could ultimately increase the risk of undue exclusion from banking services. Therefore, in practice, the impact of the data sharing/pooling could have serious legal consequences for the person concerned, such as difficulties in opening or accessing a current account, in using means of payment, obtaining credit, etc.*
>
> *The significant risks and impacts that the Council's mandate entails, as well as the lack of studies attesting to the effectiveness of these provisions, leads the EDPB to consider that the envisaged measures are not proportionate to the aims pursued.*

Kortom: u kunt de steven wenden. U kunt zich veel geld besparen. U hoeft alleen maar uit de tunnel van opsporing te stappen. Uit oude denklijnen. Uit eerdere 'bestuurlijke' afspraken, zoals de afspraak die Wijers en van der Veer maakten rond beloning Hamers. Dat was uit de dinosaurusschool van 'Gewoon even proberen, kijken of we ermee wegkomen.'

Maar dat soort bestuurlijke afspraken is uit de tijd en wereldvreemd. U vindt dan uw eigen cultuur, eigen visie en denktunnel belangrijker dan het wegen van maatschappelijke belangen en juridisch relevante feiten. U leest dan de theebladeren van het maatschappelijke debat niet (genoeg) en daarmee schendt u uw bankierseed en de gedragscode.

U stelt dan niet het klantbelang centraal, u maakt geen zorgvuldige afweging en u schaadt het vertrouwen in de banksector door als sector niet de privacy en onschuldpresumptie van haar klanten te bewaken maar op systematische basis verder te gaan dan Wwft en AVG toestaan. Zelfs als de toezichthouder ook vindt dat het minder mag.

Hoe liggen de maatschappelijke theebladeren rond de witwaswet?

Als u een beetje heeft opgelet en de stukken van de Raad van State heeft gelezen, het commentaar in de Tweede Kamer bekijkt en intern nagaat wat u uw klanten allemaal aandoet, dan is dat evident een brug te ver. Uw staf kan ook het proefschrift van Carolin Kaiser uit 2018 lezen, waarin staat de de antiwitwas richtlijn in de toenmalige vorm al een brug te ver was wegens schending van grondrechten als privacy en onschuldpresumptie.

U kunt het advies van de Autoriteit Persoonsgegevens uit 2019 tot zich nemen, waarin staat dat de massasurveillance van de aan te passen Wwft te ver gaat. U kunt het verdrag Privacy in a Digital Age lezen, door Nederland expliciet onderschreven, en daarin de oproep aan overheden en bedrijven om niet de eigen burgers te gaan surveilleren. Of u gaat een avondje zitten om de 55 pagina's inbreng van Tweede Kamer leden over de nieuwe Nederlandse anti-witwasregels door te nemen. Dat is ook informatief.

Ook zijn goede stukken van hooggeleerde mensen, zoals bv prof Doorenbos onlangs in het tijdschrift voor Financieel Recht die laten zien dat het doorgaan met speuren naar ongebruikelijke transacties een denkfout is die veel tijd, geld energie kost en niets oplevert. U kunt in de geschiedenis van de witwasregelgeving duiken met het proefschrift van dr. Wesseling (The European fight against terrorism financing: Professional fields and new governing practices).

U kunt ook meer recente generaties promovendi lezen en komt dan uit bij Esmé Bosma en Pieter Lagerwaard die u in het FD de volgende vragen voorleggen:

Is het wenselijk dat 8000 bankmedewerkers het betalingsverkeer en bestedingsgedrag surveilleren, met een geringe of onduidelijke bijdrage aan de bestrijding van criminaliteit en terrorisme? Rechtvaardigen de opsporingsopbrengsten de kosten en de ongewenste bijeffecten? Op welke manier kunnen banken het beste invulling geven aan hun nieuwe maatschappelijke rol en hoe groot is het restrisico dat je moet accepteren? Het is uiteindelijk een politiek vraagstuk welke verantwoordelijkheden op het gebied van criminaliteitsbestrijding we aan banken toekennen.

Dan zijn er de artikelen van dhr. Riemslag Baas over de (suboptimale) werking van meldsystemen en systeemkoppelingen waardoor getuigen van een fietsongeluk volautomatisch kunnen worden gerapporteerd als ongebruikelijke transacties, op grond waarvan een onterechte brandmerking kan ontstaan in de politieketen. Of lees hoe het beter kan, efficiënter én rechtmatiger, zoals ik het zelf uitlegde tijdens presentaties op het anti-witwas congres 2022 en bij ECP.NL.

U houdt als bankbestuurders bij uw eigen bank en als beleidsbepalers in het collectief van banken (bij de NVB) ten onrechte vast aan het poortwachter concept en kiest er als banken al jaren voor om bij die ongebruikelijke meldingen aan FIU, veel meeer informatie te geven dan in de wet staat. U geeft bijvoorbeeld telefoonnummer, adres en e-mail adres door, terwijl dit niet in artikel 16 van de Wwft staat. Daarmee schendt u massaal, met zijn allen als rapporterende, de AVG: u levert informatie zonder bevoegde juridische wettelijke titel. Evenzo heeft u er een handje van om feitelijk nationaliteit als risicofactor uit bijlage 3 van de AMLD-richtlijn (en dan de EBA interpretatie associated with geography) te gebruiken waardoor mensen met (ook een) niet-Nederlandse nationaliteit veel vaker vragen krijgen van banken dan die anderen.

Maar wat doet u? Steen en been klagen dat het witwasbeleid zoveel geld kost, maar u bent te belabberd om een rechtszaak tegen DNB/Financiën aan te spannen (of voor te laten komen als strafzaak vanuit OM) om te ontdekken dat de Wwft overmatig geïnterpreteerd wordt door de huidige overheid.

Maar u heeft een beleidsmatige keuze als bestuurder. U kunt ook niet meedoen. U kunt de steven wenden. Het is niet in beton van verplichtende internationale regels gegoten. U heeft beleidsruimte. En sinds vorige week kunt u zich daarbij niet achter de noemer collectiviteit en beleid verschuilen. Want de Commissie van Beroep legt het netjes uit hoe het zit met uw rol als bestuurder:

> *De omstandigheid dat het beleid in collectief verband is vastgesteld en nader is ingevuld, maakt niet dat het handelen of nalaten van betrokkenen in dat kader niet meer tuchtrechtelijk getoetst kan worden.*

Daarbij is het wel zo dat in het kader van het tuchtrecht helder moet zijn welk (persoonlijk) handelen of nalaten aan een tuchtrechtelijke toetsing wordt onderworpen. Maar goed, laten we dat dan concreet maken.

Ik roep u als individuele bank-bestuurders, ook uw bank vertegenwoordigend in de NVB en aldaar maatschappelijke invulling en vertrouwen in banken mede bepalend, op om de adviezen DNB en EDPB per direct te volgen en te stoppen met de huidige onrechtmatige en overmatige trein van transactiemonitoring

Wat er afgelopen september 2022 gebeurde in Nederland was bijzonder. De toezichthouder op banken, DNB, schreef dat het een goede optie is om in Nederland over te gaan naar verdachte transactiemeldingen, net als alle buitenlanden. Ze schrijven in het rapport van herstel naar balans:

> *De effectiviteit van de keten van het melden en onderzoeken van ongebruikelijke transacties kan worden verhoogd. De wetgever zou er voor kunnen kiezen instellingen te vragen niet al te melden wanneer transacties 'ongebruikelijk' zijn, maar de focus bij het melden te leggen op 'verdachte' transacties, waarbij de instelling vermoedt dat de handelwijze van de klant verband houdt met witwassen of het financieren van terrorisme. Dit kan de kwaliteit van de meldingen verhogen en het aantal meldingen doen afnemen. De FIU kan zich dan concentreren op een goede doorlevering aan opsporingsinstanties. Daarmee zou Nederland ook minder afwijken van de internationale usance om verdachte transacties te melden.*

Terwijl consumentenprogramma's en media aan de lopende band allerlei verhalen opduiken over hoe onmenselijk en ongepast banken hun klanten de deur uitgooien heeft u als bankbestuurder een keuze gehad. U kan en kunt een menselijke maat kiezen. U kan en kunt het ongekend onrecht dat u zelf als banken over uw klanten uitstort beëindigen. Door te stoppen met TransactieMonitoring Nederland en per direkt te stoppen met ongebruikelijke meldingen.

Laat de boete's maar komen en dan vecht u als bank bij de rechter uit dat er alleen verdacht hoeft te worden gemeld. En u zou DNB aan uw zijde hebben, want die schrijft eigenlijk dat het niet proportioneel en efficiënt en zinvol is. Genoeg om de rechter te overtuigen lijkt me. Mocht u hulp daarbij nodig hebben, laat het vooral weten. Want de weg naar de rechter om overmatige regels te doen intrekken is me voldoende vertrouwd.

Niets doen en de trein laten doorrijden is ook een bestuurlijke optie

Het moge duidelijk zijn. Van DNB hoeft een ongebruikelijke melding niet. De AP en EDPB vinden het transactiemonitoringsidee in een gepoolde setting onrechtmatig. Het publiek wordt al vijf jaar lang kapot gezeurd door uw compliance medewerkers die hun institutionele vooroordeel zoeken te bevestigen en u slingert al jaar en dag een overmaat aan informatie naar de FIU zonder de vraag te hebben gesteld of er een juridische titel is.

U kunt doorgaan op deze weg. Doorgaan met schuilen achter het lobby- en communicatieschild van de NVB. Maar ik beloof u dat er dan nog voor de zomer voor elk van de individuele bestuurders een melding gaat richting de tuchtrechter banken over uw gebleken onvermogen om in uw actieve handelen inhoud te geven aan uw maatschappelijke verantwoordelijkheid. Die bankierseed moet elke dag leven ingeblazen worden. Niet in het minst door de bestuurders.

En u kunt hetzelfde proberen als ING. Gewoon de melding 2 jaar saboteren en ongeldig verklaren. Dan gaat de tuchtrechter gewoon uw hoofd legal en secretaris van de RvB een tuchtrechtklacht sturen wegens weigering medewerking. En moet u alsnog over de brug met de notulen van de vergaderingen. En uitleggen (tenzij u net als die drie aapjes niet kunt horen/zien/spreken) hoe u bestuurlijk in de wedstrijd zat.

Wat heeft Ú gedaan rond de afweging van maatschappelijke belangen? Hoe heeft U zelf doorgevraagd en tegenspraak georganiseerd rond dit belangrijke onderwerp? Heeft U in de bestuursvergaderingen van uw bank of bij NVB de tijd heeft gevraagd om de bredere maatschappelijke discussie als zodanig te agenderen? Tip: leest u vooral ook nog eens de recente Thorbecke lezing van Pieter Omtzigt na over de staatsrechtelijke verhoudingen.

U ziet als bestuurder toch ook dat het regime Rutte op zijn laatste onrechtmatige benen loopt. Omdat de door hem 'geleide' overheid keer op keer grondrechten negeert. Gaat u als banken in zo'n politieke omgeving meewerken aan de laatste controle/surveillance oprispingen van een in essentie grondrechtelijk failliet kabinet of trekt u, omwille van het klantbelang, eindelijk eens een keer een streep in het zand?

Wat vinden ze er thuis eigenlijk van?

Probeer als oefening ook thuis nog eens aan de kinderen en kleinkinderen uit te leggen waarom u als bestuurder, ondanks adviezen van DNB en EDPB en AP en Raad van State en maatschappelijke tegendruk, toch willens en wetens een massa surveillance regime in Nederland helpt te bouwen, tegen alle wetenschappelijke en juridische adviezen in.

Leg uw kinderen uit dat u inmiddels, dankzij nieuwe techniek in giraal en online betalingsverkeer (nieuw: iDeal: surveilleert nog beter wat u koopt), tot op de inhoud van het kassabonnetje meekoekeloert in de boodschappen mand van al uw klanten (en uw kinderen). En ze tegenhoudt als de bestemming u niet bevalt.

Verbied ook heel concreet uw kinderen of kleinkinderen, tijdens het boodschappen doen eens om iets te kopen van hun eigen zakgeld en kijk naar de reactie. Wees vervolgens vooral trots en leg uw boze kind/kleinkind uit dat u dit moet doen van de wetgever. Pak het geld af en geeft het pas terug als ze beloven er iets anders mee te doen.

Bedenk vervolgens dat de reactie van uw kind/kleinkind, de terechte verontwaardiging op uw interventie, beroepsmatig elke dag duizenden malen door uw eigen bankbedrijf wordt veroorzaakt. Dat heet dan dat een transactie in de wachtstand moet wegens 'onderzoek' naar ongebruikelijke transacties. Waarmee u in zo'n situatie zonder geldige titel het recht op eigendom en het zelfbeschikkingsrecht van uw klant afpakt.

Ik ken de drogredeneringen. Het is allemaal zogenaamd omdat het moest van de wet. De feitelijkheid is dat u als bestuurder bang bent voor boete's en geen fatsoenlijke rechtszaak aan durft te spannen terwijl u het juridische gelijk om niet aan die surveillance mee te doen al jaren aan de zijde heeft. U heeft, om in de termen van de kanjertraining van uw kinderen/kleinkinderen te spreken, de gele pet op. Dat is de pet voor kinderen die bang zijn.

U kunt ook de witte pet opzetten. Die van moed en rechtvaardigheid. Van evenwichtige belangenafwegingen. Van het erkennen van eerdere fouten en terugkomen op beleidsmatige vergissingen.

Ik raad u oprecht aan de steven te wenden. Uw klanten, kinderen en kleinkinderen zullen u erom loven. En u zou op inspirerende manier inhoud geven aan de bankierseed.

Sterkte met de afweging!

Simon Lelieveldt

Bijlage 2

Simon Lelieveldt
Amsterdam

Bestuur van de Nederlandse Vereniging van Banken
Postbus 7400
1007 JK Amsterdam

Betreft: reactie op consultatie NVB

7 mei 2014

Geachte leden van het bestuur,

Graag complimenteer ik u met het initiatief om de nieuwe koers van het Nederlands bankwezen ter consultatie voor te leggen aan de samenleving. Ik ben ervan overtuigd dat de consultatie een instrument is dat goed kan bijdragen aan de dialoog met de samenleving, zowel voor de individuele instellingen als de branche.

De inhoud van de voorgenomen koers van de banksector ziet er goed en gezond uit. In feite wordt adequaat gereageerd op alle thema's die in de diverse rapporten en het politieke momentum aanwezig zijn. Diversiteit, integriteit, dienstbaarheid, risicobeheersing, transparantie. Het zijn loffelijke keuzes, die opmerkelijk genoeg tóch een ongemakkelijke indruk achterlaten.

Tijdgeest en risicobesef

Toen in de commercieel gouden jaren van het begin van deze eeuw de rentepercentages van obligaties uit Zuid-Europese landen gelijk begonnen te lopen met die van Noord-Europese ontstond een dilemma. Aan de ene kant was er het inhoudelijk vraagstuk dat van een accurate beprijzing van tegenpartijrisico geen sprake meer leek te zijn. Aan de andere kant stond de markt en de tijdgeest waarin collectief dat risico werd ondergewaardeerd.

Wat – achteraf bezien - ontbrak was een mechanisme om op een gezonde manier zowel de tijdgeest te erkennen als de relevante inhoudelijke ontwikkeling op waarde te schatten. De sterke specialisatie van verantwoordelijkheden in het bankbedrijf, gekoppeld aan de heersende cultuur/tijdgeest in de markt en samenleving maakte dat risicowegingen minder gewicht kregen dan commerciële argumenten. De betere balans die hier nodig is, is inmiddels gecreëerd door de implementatie van de code banken en de vernieuwing daarvan.

De nieuwe tijdgeest: gepolitiseerd verleden[1]

Wat echter nog niet is opgelost, is de vraag met welk mechaniek ook op dit moment banken en partijen in de samenleving met de tijdgeest omgaan. Er is namelijk in de afgelopen jaren een ander vertoog, een nieuwe dominante tijdgeest ontstaan waarin de 'schuldigen' aan de financiële crisis zijn bepaald en sprake is van een vrij eenvormige, gepolitiseerde blik op het financiële verleden, welke minder nuance toestaat.

[1] Zie: Paul 't Hart, Verbroken verbindingen. Over de politisering van het verleden en de dreiging van een inquisitiedemocratie, Amsterdam, 2001.

Waar het destijds de risicomanagers waren die een rode vlag hesen is dat nu de Raad van State. De Raad was kritisch over de invoering van de algemene zorgplicht. Ook stelde ze dat de verplichte ambtseed voor medewerkers in de financiële sector te zien is als 'oneigenlijk instrument'.[2] Dit betoog bleek evenwel noch binnen de politiek, noch binnen de banksector gehoor te vinden. Sterker nog, u stelt naast de algemene eed ook tuchtrecht voor.

Opvallend is verder dat de inhoudelijke consequenties uit de visie van de NVB geen doorwerking krijgen. Wie de opmerkingen over markt, regelgeving en toezicht op zich in laat werken ontkomt niet aan de conclusie dat in realiteit de kans aanzienlijk groter is dat de Nederlandse markt verschraalt dan dat hij meer divers wordt. Diversiteit wordt desondanks sterk uitgelicht in visie en statuut. Dat laat zich moeilijk rijmen.

Dienstbaar of serviel?

De afgelopen jaren is in de banksector veel werk verzet om de lessen uit de crisis een goed vervolg te geven. Daarvoor bestaat echter onvoldoende waardering in het huidige politieke klimaat. De politiek surft nog te graag op het cliché van de banken die het fout hebben gedaan. Kon eerst nog gesteld worden dat het aan banken was om de verbroken verbinding tussen banken en samenleving te herstellen, nu lijkt me dat feitelijk de politiek aan zet is.

Als banksector staat u voor de keuze. Gaat u mee met de tijdgeest van dit moment en bereidt u, tegen beter weten en adviezen van de Raad van State, netjes alle gerechten op de politieke menukaart? Het zou een goed verdedigbare, pragmatische en ook een ietwat serviele benadering zijn. U beweegt dan mee in een sterk gepolitiseerde opvatting over de financiële crisis. Of het politiek klimaat daardoor structureel verbetert is nog de vraag.

Een alternatief zou zijn om de tijdgeest nieuw leven in te blazen, vanuit de overtuiging dat een werkelijk dienstbare bankier zijn klanten, de samenleving én de politiek niet alleen passende diensten verleent, maar ook een spiegel durft voor te houden. U zou stevige kanttekeningen kunnen plaatsen bij het té eenzijdige, te gepolitiseerde verleden dat nu de politieke agenda voor de financiële sector bepaalt.

Het zou een keuze zijn voor een banksector die gezonde tegenspraak stimuleert, organiseert en koestert: binnen banken en met de samenleving. Vanuit de overtuiging dat die tegenspraak het mechaniek is om de ogen op de bal te houden en een te eenzijdige of gepolitiseerde tijdgeest te relativeren.

In dit laatste model past het zelfbewust doorgaan met het crisisbestending maken van de banken en het voortzetten van de dialoog met de samenleving. Het tuchtrecht is dan echter een brug te ver. In plaats daarvan past beter een oproep aan de politiek om eens vrijelijk te reflecteren op haar detaillistische interventies en het effect van de eigen electorale bonuscultuur op het vestigingsklimaat voor financiële instellingen in Nederland.

Ik wens u een vruchtbare discussie toe,

Met vriendelijke groet,
Simon Lelieveldt

[2] Raad van State, Advies W06.12.0382/III, 14 november 2012, Den Haag.